

Către: Alexei Taran

Director general al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

Nr. 11 din 09.02.2026

Ref.: Comentarii și propuneri la proiectul Regulamentului privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice.

Stimate Domnule Taran,

Asociația Patronală „Camera de Comerț Americană din Moldova” (AmCham Moldova) prezintă comentariile sale referitoare la proiectul Regulamentului privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice („Regulamentul de racordare”), publicat pentru consultare publică repetată.

1. Aferent prevederilor conceptuale din Regulament, menționăm că, din analiza practicilor aplicate în alte state rezultă că, în jurisdicțiile în care mecanismul de licitație este utilizat pentru alocarea capacităților de racordare la rețelele electrice, procedura clasică de emitere a avizelor de racordare nu mai este aplicată în paralel. În acest context, reiterăm că implementarea simultană a mecanismului de licitație și a procedurii standard de emitere a avizelor nu este oportună la această etapă și propunem excluderea acestor prevederi din proiectul Regulamentului.

Deși această propunere a fost înaintată anterior în cadrul procesului de elaborare a Regulamentului de racordare, nu a fost inclus un mecanism de compensare a investitorului care finanțează lucrările de întărire a rețelei – indiferent dacă acestea sunt sau nu incluse în planul de investiții – din partea utilizatorilor care se vor racorda ulterior, într-un interval de 5–10 ani, la aceeași instalație. Considerăm că asemenea prevederi sunt corecte și echitabile pentru participanții din sector și ar stimula creșterea capacității de absorbție a sistemului energetic, precum și dezvoltarea sustenabilă a pieței.

2. La Pct. 17.2 considerăm că trebuie să fie aplicabil exclusiv în cazul majorării puterii electrice a instalației de utilizare, a centralei electrice și/sau a instalației de stocare a energiei existente. Atunci când solicitantul solicită micșorarea puterii electrice, nu este cazul să fie depusă o nouă cerere de racordare și emiterea aviz de racordare nou.

3. La pct. 20:

- Pct. 20.1.1. propunem a fi expus în următoarea redacție:

„20.1.1. dovada deținerii de către solicitant a dreptului de proprietate sau a altui drept de folosință asupra construcției sau bunului imobil în cadrul căruia urmează să fie amplasată instalația de utilizare, centrala electrică sau instalația de stocare a energiei respectivă;”.

- Pct. 20.2.2. propunem a fi expus în următoarea redacție:

„20.2.2. dovada deținerii de către solicitant a dreptului de proprietate sau a altui drept de folosință asupra construcției sau bunului imobil în cadrul căruia urmează să fie amplasată instalația de utilizare, centrala electrică sau instalația de stocare a energiei respectivă;”.

Dovada drepturilor de proprietate și a altor drepturi reale asupra construcțiilor și terenurilor este înregistrarea în Registrul bunurilor imobile, care se consemnează în certificate din acest registru, nefiind necesară prezentarea actelor juridice de dobândire. În anumite situații, dreptul de folosință rezultă direct din lege (de exemplu, suprafețele legale instituite prin Legea nr. 1125/2002), caz în care nu există un act juridic susceptibil de a fi prezentat.

Utilizarea sintagmei „imobil sau teren” nu corespunde concepției actuale a Codului civil (art. 459–460), potrivit căreia terenurile sunt bunuri imobile distincte, iar construcțiile sunt, de regulă, părți componente ale acestora, cu excepțiile expres prevăzute de lege (inclusiv în materia suprafeței). Prin urmare, se impune înlocuirea acestei sintagme cu „construcție sau bun imobil”, pentru a asigura coerența terminologică și juridică.

4. Considerăm oportună excluderea pct. 21, or, cerința instituită prin acest punct reproduce disfuncționalități deja existente în Codul urbanismului și construcțiilor, unde obligația obținerii acordului proprietarului terenului generează blocaje și riscuri de abuz din partea proprietarului, în situații în care solicitantul (actelor permissive în construcții) deține un drept real sau obligațional care îi conferă dreptul legitim și suficient de a realiza lucrările respective. În absența unor excepții de la cerință și a unei obligații de emitere a acordului în anumite circumstanțe prevăzute de lege, proprietarul obține o discreție nejustificat de largă de a emite sau nu acordul, care poate fi facil abuzată.

În mod similar, în materia racordării, sunt pe deplin plauzibile situațiile în care solicitantul este locatar, superficial, cesionar al dreptului de suprafață sau titular al unui alt drept real ori obligațional care îi permite, expres sau implicit, realizarea, modificarea și utilizarea instalațiilor electrice. Cu toate acestea, pct. 21 impune, în toate cazurile, obținerea unui acord distinct al proprietarului, indiferent de conținutul și întinderea dreptului de folosință, fără a oferi solicitantului vreun instrument juridic pentru a preveni sau sancționa un refuz arbitrar.

Dispensa introdusă în urma primei runde de consultări (ultima propoziție adăugată în punctul 21) – limitată la contractele de arendă care prevăd expres dreptul de a construi centrale electrice – nu constituie o soluție reală a problemei descrise. Aceasta este restrictivă sub mai multe aspecte: vizează exclusiv centralele electrice (nu și alte instalații de utilizare sau modificările de racordare), se aplică doar contractelor de arendă (deși dreptul de folosință poate rezulta din numeroase alte contracte sau direct din lege) și se referă exclusiv la terenuri, deși racordarea poate privi instalații amplasate în construcții. În plus, apreciem că în practică, numărul contractelor care vor conține stipulări exprese și detaliate privind dreptul de a construi instalații electrice va fi foarte redus.

Instituirea obligației generale de prezentare a acordului proprietarului, fără a ține cont de natura și efectele dreptului de folosință, conferă proprietarilor o putere discreționară excesivă și constituie o limitare nejustificată a drepturilor titularilor de folosință. O asemenea limitare nu poate fi introdusă printr-un act normativ infralegal, în condițiile art. 1 alin. (2) din Codul civil (drepturile civile pot fi limitate doar prin lege organică și numai în temeiurile prevăzute de Constituție). Pct. 21 contravine și principiilor egalității participanților la raporturile juridice civile și inadmisibilității imixtiunii în afacerile private, prevăzute în același articol al Codului civil. Protecția dreptului de proprietate, ca drept civil privat, revine titularului acestuia, prin mijloacele dreptului civil, intervenția normativă a ANRE în favoarea sa nefiind justificată din punct de vedere legal.

De asemenea, prevederea este incompatibilă cu art. 1082 Cod civil, care consacră faptul că efectele contractului nu se limitează la cele stipulate expres, ci includ și efecte implicite, care decurg din buna-credință,

în măsura în care acestea sunt compatibile cu natura și scopul contractului. Atât cerința generală de prezentare a acordului proprietarului, cât și dispensa condiționată de existența unor prevederi contractuale exprese de o extremă precizie, constituie o abordare contrară acestui principiu.

În aceste condiții, soluția optimă este eliminarea cerinței de prezentare a acordului proprietarului. În subsidiar, se propune, totuși, o formulare alternativă a punctului 21, care să permită solicitarea acordului doar atunci când, în mod rezonabil, dreptul de folosință invocat nu conferă dreptul de a realiza instalația electrică, precum și instituirea unor excepții clare și a obligației proprietarului de a nu refuza acordul în mod nejustificat, după cum urmează:

„21. În cazul în care cererea de racordare este depusă în baza unui drept diferit de dreptul de proprietate asupra construcției sau terenului pe care urmează să fie amplasată instalația de utilizare, centrala electrică sau instalația de stocare, iar din documentele prezentate rezultă îndoieli rezonabile privind dreptul solicitantului de a realiza construcția, operatorul de sistem poate solicita prezentarea acordului scris al proprietarului.

Acordul proprietarului se solicită doar în situațiile în care dreptul invocat de solicitant nu include, expres sau implicit, dreptul de edificare a instalației electrice pentru care se solicită racordarea.

Prezentarea acordului proprietarului nu este necesară în următoarele cazuri:

- a) modificarea unei instalații electrice existente, cu excepția situațiilor în care se modifică natura instalației sau se majorează puterea electrică;
- b) racordarea unui loc de consum temporar;
- c) lucrări pentru care, potrivit legii, nu este necesară autorizația de construire.

Proprietarul este obligat să emită acordul fără întârzieri nejustificate, în măsura în care dreptul solicitantului de a construi decurge în mod rezonabil din dreptul de folosință asupra bunului. În cazul refuzului sau întârzierii nejustificate, solicitantul are dreptul la repararea prejudiciului, în condițiile legislației civile.”.

5. Potrivit pct. 40, în situația în care operatorul de sistem a identificat mai multe soluții de racordare, operatorul de sistem emite avizul de racordare cu soluția considerată optimă din punct de vedere al operatorului, și informează solicitantul despre existența soluțiilor alternative de racordare.

Pentru a evita impunerea unilaterală a unei soluții de racordare, considerăm necesar ca soluția aleasă să fie coordonată în prealabil cu solicitantul, înainte de emiterea avizului de racordare. Emiterea unui aviz de racordare în lipsa unei astfel de coordonări cu solicitantul este lipsită de utilitate practică și poate genera dificultăți de implementare.

6. Pct. 51 face referire la avizele de racordare cu capacitate necondiționată. În lipsa unei definiții clare a noțiunii de „aviz de racordare cu capacitate necondiționată”, precum și în contextul în care avizele de racordare emise în condiții flexibile conțin, la rândul lor, anumite condiții privind limitarea și controlul injecției și/sau extragerii energiei electrice în/din rețeaua electrică de transport sau distribuție, se impune clarificarea expresă dacă titularii avizelor de racordare în condiții flexibile sunt sau nu obligați să depună garanții financiare de bună execuție a avizelor de racordare.

Reieșind din specificul avizelor de racordare emise în condiții flexibile, care includ din start un set de condiții și restricții operaționale, considerăm că titularii acestora nu ar trebui să fie supuși obligației de a depune garanții financiare de bună execuție în sensul pct. 51.

7. Punctul 59 propunem a fi completat cu textul „Prezenta derogare se aplică pentru întreaga capacitate de producere a energiei electrice a centralei electrice autorizate prin hotărâre a Guvernului sau a Agenției.”.

8. Secțiunea 6 din Capitolul II propunem a fi redenumită în „Încetarea valabilității avizului de racordare”. Denumirea propusă în proiect „Anularea avizului de racordare”, nu corespunde pe deplin conținutului acesteia. Potrivit pct. 68, sunt enumerate cazuri de „anulare”, primul dintre acestea fiind expirarea termenului de valabilitate al avizului.

Considerăm că expirarea termenului de valabilitate nu se încadrează în noțiunea de anulare, întrucât anularea avizului de racordare și expirarea acestuia reprezintă două modalități distincte și independente de încetare a efectelor juridice ale avizului. În cazul anulării, intervine o decizie a operatorului de sistem, ca urmare a neîndeplinirii sau neexecutării anumitor condiții, pe când expirarea presupune încetarea automată a valabilității avizului la data stabilită în acesta.

Totodată, propunem divizarea pct. 68 subpct. 1) într-un punct separat, dedicat exclusiv expirării termenului de valabilitate, întrucât aceasta nu constituie un caz de anulare.

9. La pct. 138, sugerăm excluderea ultimei fraze, astfel că pct. 138 se va expune în următoarea redacție:
138. Pentru a beneficia de mecanismul de facturare netă conform prevederilor Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, puterea centralei electrice/centralelor electrice a/ale utilizatorului sistemului de distribuție închis trebuie să se încadreze în limita 200 kW și să nu depășească puterea contractată cu propriul furnizor de energie electrică sau cu operatorul sistemului de distribuție închis.

Prevederile acestui punct nu condiționează aplicarea facturării nete pentru utilizatorii SDÎ de respectarea limitelor de capacitate a centralelor electrice (spre deosebire de cazul operatorul SDÎ - pct. 135). Rezultă că utilizatorii SDÎ ar beneficia de facturarea netă indiferent de capacitatea instalată. Această diferență de tratament este inoportună și nejustificată legal: Legea 10/2016 reglementează în articolul 394 mecanism analog atât pentru operatorul SDÎ, cât și pentru utilizatorii SDÎ. Nu există temei legal pentru tratament juridic diferit între cele două categorii în privința condiționării accesului la facturarea netă de respectarea limitelor de capacitate.

10. Propunem completarea secțiunii 8 – Dispoziții speciale cu un nou punct, după cum urmează:
„295. Dacă, pe durata desfășurării licitației pentru oferirea statutului de producător eligibil mare, expiră avizul de racordare aferent proiectului ofertat, acesta se consideră prelungit de drept până la finalizarea licitației. Prezenta prevedere se aplică și ofertelor deja depuse la data intrării în vigoare a prezentului regulament.

În cazul desemnării ofertei drept câștigătoare, avizul se prelungește conform pct. 59 din prezentul Regulament. Participanții la licitație care nu au obținut statutul de producător eligibil mare pot, la alegere, fie să renunțe definitiv la aviz conform art. 72 alin. (10) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, fie să solicite prelungirea acestuia în condițiile pct. 293 din prezentul Regulament.

Participanții la licitația pentru oferirea statutului de producător eligibil mare sunt scutiți de la plata garanției financiare de bună execuție pentru avizele de racordare, dacă obligația de depunere a garanției intervine în perioada de desfășurare a licitației, până la anunțarea oficială a rezultatelor licitației.”.

În concluzie, AmCham Moldova își exprimă disponibilitatea de a continua dialogul constructiv cu ANRE pe marginea propunerilor prezentate și consideră că integrarea acestora în forma finală a Regulamentului va contribui la consolidarea unui cadru de racordare transparent, proporțional și predictibil, aliniat bunelor practici europene și necesităților reale ale pieței.

Cu respect,

Mila Malairău,

Director Executiv

Camera de Comerț Americană din Moldova